הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת ערכין

תוכן עניינים

א. נתן ארבע לראשונה ואחת לשניה ידי שניה יצא ידי ראשונה לא יצא כולהו משעבדן לראשונה 2

ב. היו בידו חמש סלעים ואמר שני ערכי עלי בבת אחת מהו ... תיקו 2

ג. אין פתח בטועה פחות משבעה ולא יתר על י"ז 3

ד. טועה שאמרה יום אחד ... שני ימים טמא ... שלשה ימים טמא ראיתי פתחה שבעה עשר 5

ה. ארבעה ימים טמא ראיתי פתחה ששה עשר 7

ו. חמשה ימים טמא ראיתי פתחה חמשה עשר ששה ימים טמא ראיתי פתחה ארבעה עשר שבעה ימים טמא ראיתי פתחה שלשה עשר שמונה ימים טמא ראיתי פתחה שנים עשר 7

ז. שלשה עשר פתחה שבעה שאין פתח בטועה פחות משבעה ולא יתר על שבעה עשר 8

ח. למה לי כולי האי תימני שבעה ותשתרי אמר ליה לתקונה לידי נדה ופתחה קאמרינן 8

ט. כל זבות הטועות מביאות קרבן ואינו נאכל חוץ מפתחה שבעה ופתחה שמונה שמביאות קרבן ונאכל 9

י. אין בנגעים פחות משבוע אחד ולא יתר על שלשה שבועות ... פחות משבוע נגעי אדם ולא יתר על שלשה שבועות נגעי בתים 9

יא. אין פוחתין מארבעה חדשים המעוברים בשנה ולא נראה יתר על שמונה... 11

יב. שתי הלחם אין נאכלין פחות משנים ולא יתר על שלשה 12

יג. לחם הפנים אין נאכל פחות מט' ולא יתר על אחד עשר 13

יד. אין קטן נימול פחות מח' ולא יתר על שנים עשר 13

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת ערכין

דף ח.

א. נתן ארבע לראשונה ואחת לשניה ידי שניה יצא ידי ראשונה לא יצא כולהו משעבדן לראשונה

כבר התבאר לעיל דף ז: שהאומר ערכי[1] עלי וחזר ואמר ערכי עלי והיו בידו עשר סלעים ונתן תשע לשניה וסלע לראשונה יצא ידי שתיהן, שהערכין לאו כחובות הן[2], שאע"פ שכל מה שבידו משועבד לראשונה, הקדש מאוחר שגבה גבה, והתשע משועבד לגבית השניה ולראושנה אין ידו משגת אלא סלע.

אבל אם נתן תשע לראשונה ואחת לשניה ידי שניה יצא, שהרי כשנתן הסלע לא נשאר בידו כלום והרי אין ידו משגת, ידי ראשונה לא יצא, שהרי כל מה שהיה בידו משועבד לראשונה כשנתן התשע נשאר לו סלע והרי לא נתן כל מה שידו משגת, לפיכך ישאר עליו שאר ערך ראשון עד שיעשיר וישלים.

ב. היו בידו חמש סלעים ואמר שני ערכי עלי בבת אחת מהו ... תיקו

---

[1] רמב"ם שם הלכה יא

[2] תימה דהא סלעים מטלטלין הם והא קי"ל דאפילו בשאר חובות בעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה שגבה גבה במטלטלין וכמו שכתב רבינו ז"ל בפ"ב מהלכות מלוה ולוה מיהו לזה י"ל דסלעים דנקט לאו דוקא אלא דאיירי בקרקע שהוא שוה עשר סלעים וא"כ בבעל חוב מה שגבה לא גבה לכך הודיענו דהקדש שאני. אבל מ"מ קשה דבריש פ"ב דערכין לא אמרי' הכי דהכי אמרי' התם וכן ארבע לשניה ואחת לראשונה יצא ידי שתיהן מאי טעמא בעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה שגבה גבה משמע דהשוה הקדש לבעל חוב ואי איירי גמ' במטלטלין שפיר קאמר אליבא דהלכתא דקי"ל דבעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה שגבה גבה במטלטלין אבל אי איירי בקרקעות וכדמשמע מדברי רבינו ז"ל א"כ רב אדא סבר כמ"ד בע"ח מאוחר שקדם וגבה מה שגבה גבה ולכך קאמר דיצא ידי שתיהן אבל לרבינו ז"ל דפסק בפ"כ מהלכות מלוה ולוה דבע"ח מאוחר שקדם וגבה בקרקעות מה שגבה לא גבה ליתיה להאי דינא כפי הנראה מסוגית הגמרא דאין חילוק בין הקדש לבעל חוב ורבינו ז"ל שחילק ביניהם לא ידעתי מנין לו ואולי גירסא אחרת היתה לו שם בגמרא דקאמר מאי טעמא הקדש מאוחר מה שגבה גבה. לח"מ שם. לענ"ד ה"ק רבנו שהערכין אינן כחובות דבחוב אף על גב דקי"ל בע"ח מאוחר שקדם וגבה מה שגבה גבוי מ"מ ודאי דלא נפטר הלוה מבע"ח הראשון וכשיעשיר צריך לשלם לו משא"כ בערכין כיון שנתן ארבעה לשנייה ומה שגבה גבה נדון בהשג יד לראשונה וא"צ להשלים לו כשהעשיר אף על גב שהכל משועבד לראשונה ונפטר מהראשונה כשיעשיר דפקע השעבוד במה שקדם ונתן לשנייה והבן זה. מרכה"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת ערכין

האומר שני[3] ערכי עלי ולא היה בידו אלא פחות מכדי שני ערכין, הרי הדבר ספק אם נתפס לשניהן ונותן חצי מה שיש לו לערך אחד וחצי לערך השני ויפטר או יתן ערך אחד מהן שלם או כל הנמצא בידו באחד מהן וישאר הערך האחר עליו חוב עד שיתן אותו בעניות או בעשירות כפי השג ידו[4].

ג. אין פתח בטועה פחות משבעה ולא יתר על י"ז

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף פז. שכתיב בפרשת מצורע[5] (ויקרא טו פסוק יט) וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ וגו'. זה משפטה מן התורה, כל אשה בין פנויה בין נשואה שיצא דם ממקורה כלומר מהרחם בין ואפילו לא ראתה אלא טפת דם כחרדל או פחות מזה, הרי זו טמאה.

ויש בה שני דינים נדה וזבה לפי ראיית ימיה כיצד:

אפילו לא ראתה אלא פעם אחת הרי זו טמאה שבעת ימים, ומונה ז' ימים עם יום ראייתה, וטובלת בערב בליל ח', ואפילו היתה שופעת דם כל השבעה כן הוא דינה. רק שתפסוק בטהרה ביום ז' קודם בין השמשות, שאם תראה דם גם בין השמשות של ליל ח' אין סברא שתטבול ותטהר בליל ח' שהוא ספק יום ראייתה. וכל זה הוא דין הנדה מן התורה.

ומדכתבה התורה בפרשה שאחר זו (שם פסוק כה) וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זוֹב דָּמָהּ יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֶת נִדָּתָהּ וגו', שמע מינה שיש אשה שרואה דם ואינה נקראת נדה אלא זבה, וקבלו חז"ל הלכה למשה מסיני שאחד עשר יום יש אחר שבעת ימי הנדה, ואם ראתה באותן הי"א ימים היא נקראת זבה, ואחר כך חוזרת להקרות נדה, וכן לעולם שבעה ימי נדה וי"א ימי זיבה. והם שחכמים קוראים אותם י"א יום שבין נדה לנדה.

---

[3] שם הלכה יב

[4] ונראה דאם תפס הגזבר לוקח הכל לערך האחד וישאר עליו הערך השני חוב ואם לא תפס נותן החצי לערך זה והחצי לערך זה ונפטר כשאר כל ספק ממון דהמוציא מחבירו עליו הראיה. רדב"ז שם

[5] רמב"ם הלכות מטמאי משכב ומושב פרק ה הלכה ח, טור בית יוסף ולבוש יורה דעה סימן קפג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת ערכין

וזה משפטה של הזבה מן התורה – אם ראתה בתוך אלו הי״א ימים יום אחד לבד בין שתראה בתחלת הלילה או בסוף היום רק שתפסוק בטהרה, משמרת כל הלילה שאחר כך אם לא תראה תשכים למחר ותטבול מיד לאחר הנץ החמה אם תרצה, ומ״מ אסורה לשמש כל היום שמא תחזור ותראה בו ביום אחר התשמיש ותסתור ותהיה טמאה למפרע, ותהיה היא ובועלה חייבים כרת שהרי בעל זבה למפרע, וזו היא שנקראת שומרת יום כנגד יום.

ראתה גם ביום השני ופסקה בו, משכמת ביום השלישי וטובלת אם תרצה, ולא תשמש כל היום מטעם שפירשנו, וגם זו היא בכלל שומרת יום כנגד יום, וזו היא שנקראת זבה קטנה,

ואם ראתה גם ביום השלישי נעשית זבה גדולה, ולא תטהר עד שיהיו לה שבעה ימים נקיים חוץ מיום שפוסקת בו, וטובלת ביום שביעי לאחר הנץ החמה מיד אם תרצה, מיהו אמרו חז״ל גם היא אסורה לשמש בו ביום שמא תחזור ותראה בו ביום ותסתור ספירתה למפרע, והוי ליה בועל זבה למפרע.

ואם עברו כל הי״א יום שבין נדה לנדה ולא ראתה בהן, חוזרת לתחלת ימי הנדות, ואם לא ראתה בכל י״א יום עד יום האחרון טובלת מיד למחרתו ואינה צריכה לשמור לו יום אח׳ לטהרתו כיון שגם אם תראה בו אינו מצטרף ליום שלפניו כיון שהוא תחילת ימי נדות.

אבל הרואה דם בעשירי טובלת ביום אחד עשר ומשמרת אותו שאם תראה בו דם אחר טבילה נטמאו כל טהרות שעשתה ונטמא בועלה אף על פי שאינה ראויה להיות זבה גדולה.

כל אשה[6] שטעתה ולא ידעה עת וסתה, ולכן אינה יודעת האם היא בימי נדה שכבר עברו שמונה עשרה יום מתחילת ראייתה הקודמת, או שעדיין לא עברו והרי היא בתוך אחד עשר ימים שיכולה להיות בהם זבה. אם רואה דם חוששת לזיבות, לפיכך אם ראתה יום אחד או שנים למרות שאם זבה היא הרי היא בדין שומרת יום כנגד יום, אך מספק יושבת תשלום שבעה

[6] רמב״ם הלכות איסורי ביאה פרק ח הלכה טז

שמא דם זה בימי נדתה היא, ואם ראתה שלשה ימים סופרת שבעת ימים נקיים שמא בימי זיבתה היא עומדת.

וכל הטועה[7] אינה מונה משיפסוק הדם פחות מז׳ לחזור לימי נדותה שמא נדה היא, ולא יותר על י״ז נקיים לחזור לימי נדותה.

כיצד ראתה יום אחד ופסק הדם מונה י״ז ו׳ לתשלום נדתה, וי״א ימי זיבתה ויבואו ימי נדתה כמו שיתבאר.

ואם ראתה י״ג או יתר מונה ז׳ נקיים משיפסוק הדם ויבואו ימי נדתה כמו שיתבאר.

וכל זה מדין תורה. אבל עכשיו אפילו אם לא תראה אשה אלא טפת דם כחרדל או אפילו פחות מזה ואפילו פעם אחת, תשב עליו ז׳ נקיים כזבה גדולה, שלא לחלוק לה ימי טהרתה וטבילתה בשום מראה דם בעולם.

ד. טועה שאמרה יום אחד ... שני ימים טמא ... שלשה ימים טמא ראיתי פתחה שבעה עשר

אשה[8] שטעתה ולא ידעה עת וסתה וראתה דם, כיצד היא עושה לתקן וסתה ולידע אם היא זבה ודאית או ספק זבה ולידע ימי זיבתה, וימי נדתה הכל לפי ימים שתראה בהן.

שאם בימי זיבה היא בסופם הרי בשלושה ימי ראיה הופכים אותה לזבה גדולה, ורק לאחר ז׳ נקיים חוזרת לימי נדותה.

ואם בימי נדה ראתה אפילו יום אחד אינה חוזרת לימי זיבתה עד שיעברו שמונה עשר יום כולל יום הראיה.

---

[7] שם הלכה כב
[8] שם הלכה יז

הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת ערכין

כיצד ראתה יום אחד או שנים משלמת השבעה כלומר ששה נוספים[9] שמא נדה היא ואסורה עד לאחר שבעה. ותתחיל למנות האחד עשר יום וכל הימים נקיים.

שלאחר שבעה עשר ימים – נקיים – יצאה מכלל ספק ממה נפשך, ואם תראה שוב היא תחילת נדה[10].

שאפילו תאמר שהיום שראתה בו הוא תחילת נדה, כבר נשלמו ז׳ ימי נדה, היינו ביום זה שראתה בו וששה ימים שלאחריו, ולאחריהם י״א ימי זיבה, וכשתראה ביום שמונה עשר היא שוב תחילת נדה, ואם תאמר שיום זה שראתה בו היה מימי זיבה, כל שכן שנשלמו ימיה, שכבר נשלמו י״א ימי זיבה, ובכל זמן שתראה עכשיו עומדת היא בימי נדה.

אולם אם תראה ביום שבעה עשר או קודם לכן עדיין היא מקולקלת למנינה, שמא היום הראשון שראתה בו היה תחילת נדה, וראייתה הנוכחית שביום שבעה עשר או קודם לכן, בימי זיבה היא ואינה משנה כלום למנין ימי נדה וזיבה, ועכשיו ביום שמונה עשר היא שוב בתחילת נדה, או שמא היום הראשון שראתה בו היה בימי זיבה, ראייתה השנייה היא תחילת נדה ומונה משם ואילך

וכן אם אמרה שני ימים טמאים או שלשה ראיתי, דינו כנזכר, שאפשר שהיום או היומיים הראשונים שראתה בהם היו בסוף ימי זיבה, והיום האחרון של ראייתה הוא תחילת נדה – שיש נדות לאחר ראיית דם של זבה קטנה, אף כשעדיין לא שמרה כנגדה יום נקי – וצריכה עוד י״ז יום לחזור לתחילת נדה.

ונקיים שמונה אינו אל לחזור לימי נדתה אך לטהר לבעלה אינה צריכה נקיים אלא יום כנגד יום והמתנת שבעה מתחילת ראייתה שממה נפשך אם ימי נדה היא הרי נטהרת לאחר שבע מתחילת ראייתה ואי ימי זיבתה הם הרי ראתה רק יומיים ושומרת יום כנגד יום.

---

[9] גם בראתה שתיים שיש לחוש שמא הראשון מימי זיבתה והשני מימי נדותה. וכמש״כ רש״י

[10] ביארתי כל זה להלכה אך לרמב״ם יש בזה שיטה אחרת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח״ן 22887389 | ובטל׳ 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

אולם בראתה שלשה ימים[11] הרי זו ספק זבה גדולה שצריכה שבעה נקיים מן הדין או שמא יום אחד מהן קודם נדתה ושנים בתחלת הנדה או כולם בימי נדתה.

ה. ארבעה ימים טמא ראיתי פתחה ששה עשר

ראתה ארבעה אינה צריכה י"ז יום, מפני שהיום הרביעי שראתה בו ודאי אינו תחילת נדה, שאם שלשת הימים שלפניו היו ימי זיבה, הרי נעשתה זבה גדולה, ואין זבה גדולה חוזרת להיות נדה עד שתספור שבעה נקיי, ונמצא שהיום שלאחר שבעה נקיים הוא תחילת נדה.

ואין לחשוש אלא שמא היומיים הראשונים היו ימי זיבה והיומיים האחרונים הם תחילת נדה – שכיון שלא היתה אלא זבה קטנה, נעשית לאחריהם נדה – ולכן די לה בששה עשר ימים נקיים לחזור אחריהם לתחילת נדה, היינו חמשה ימים להשלים שבעת ימי נדה, וי"א ימי זיבה, וכל שכן אם היו כל ארבעת הימים שראתה ימי זיבה, שנמצא שכלו י"א ימי זיבתה בשבעה ימים נקיים ונטהרה מן הזיבה, וכל אימת שתחזור ותראה, חוזרת היא לתחילת נדה.

אולם לענין טהרה לבעלה הרי היא ספק זבה וחייבת שבעה נקיים כיון שאולי ראתה ג' ימים בימי זיבתה.

ו. חמשה ימים טמא ראיתי פתחה חמשה עשר ששה ימים טמא ראיתי פתחה ארבעה עשר שבעה ימים טמא ראיתי פתחה שלשה עשר שמונה ימים טמא ראיתי פתחה שנים עשר ...

אמרה חמישה ימים טמא ראיתי, מספיק חמישה עשר נקיים לפי החשבון הנזכר, וכן פוחתת והולכת על דרך זה יום אחד מספירתה הנקיה לכל יום

[11] רמב"ם שם הלכה יח

שמוסיפה בראייה, עד שלשה עשר יום. ובכל אלו הרי היא ספק זבה עד אחד עשר שמא ראתה שלושה ימים בימי זיבתה אך אינה ודאית דשמא ראתה שנים לפני נדתה שבעה מהם בימי נדתה ושנים לאחר נדתה.

דף ח:

ז. שלשה עשר פתחה שבעה שאין פתח בטועה פחות משבעה ולא יתר על שבעה עשר

ראתה שנים[12] עשר יום הרי זו זבה ודאית, שאפילו היו מהן שנים לפני הנדה ושבעה של נדה הרי שלשה לאחר הנדה. וימיה הנקיים לחזור לנדתה שמונה.

אמרה שלשה עשר יום טמא בשבעה נקיים חוזרת לנדתה, שמא שני הימים הראשונים היו סוף ימי זיבה, ושבעת הימים שראתה אחריהם היו ימי נדה, והארבעה שאחריהם ימי זיבה, וכשתספור עכשיו שבעה נקיים נשלמו י"א ימי הזיבה וחזרה לתחילת נדה, ומכאן ואילך אם משכה בראיית הדם אפילו ראתה אלף יום אינו אלא שבעה, לפי שהיא זבה גדולה ודאי ואינה חוזרת לפתח נדותה עד שתספור שבעה נקיים.

הנה למדת[13] שכל הטועה אינה מונה משיפסוק הדם פחות מז' ולא יותר על י"ז ויבואו ימי נדתה.

ח. למה לי כולי האי תימני שבעה ותשתרי אמר ליה לתקונה לידי נדה ופתחה קאמרינן

אשה זו שטעתה במנינה, אם ספרה שבעה ימים נקיים, אף אם אינה יודעת כמה ימים ראתה, נטהרת לבעלה ממה נפשך, שאפילו אם זבה היא נטהרת בספירת שבעה נקיים, אלא שאם תחזור ותראה לאחר הנקיים, הרי זו

[12] שם הלכה כא
[13] שם הלכה כב

עומדת בספק אם בימי נדה היא או בימי זיבה, וכדי לברר אימתי זמן תחילת נדתה, צריכה את כל החשבון הנ"ל.

ולפיכך עכשיו משרבו הגליות ותכפו הצרות ונסתמו מעיני החכמה ואין אנו בקיאין במראה הדמים להבין בין דם טהור לדם טמא, חשו חז"ל שמא יבואו לטעות באיסור כרת, והשוו חז"ל מדותם והוסיפו עוד חומרות על חומרות, עד שאמרו שאפילו אם לא תראה אשה אלא טפת דם כחרדל או אפילו פחות מזה ואפילו פעם אחת, תשב עליו ז' נקיים כזבה גדולה, שלא לחלוק לה ימי טהרתה וטבילתה בשום מראה דם בעולם. ולעולם נחשבת היא כעומדת בימי זיבתה.

ט. כל זבות הטועות מביאות קרבן ואינו נאכל חוץ מפתחה שבעה ופתחה שמונה שמביאות קרבן ונאכל

כל מקום שאמרנו[14] שהיא זבה וסופרת שבעה הרי היא חייבת להביא קרבן וחטאתה נאכלת, וכל מקום שאמרנו שהיא ספק זבה גדולה שראייתה שלושה ימים הרי זו מביאה קרבן ואין חטאתה נאכלת, שחטאת העוף הבאה על הספק תשרף.

י. אין בנגעים פחות משבוע אחד ולא יתר על שלשה שבועות ... פחות משבוע נגעי אדם ולא יתר על שלשה שבועות נגעי בתים

כל מי שיש[15] בו נגע ונזקק להסגר, אי אפשר שיפטר מדין הנגע בתחלה דהיינו מההסגר, בפחות משבוע א'.

---

[14] רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק א הלכה ו

[15] כאן הוא משנה חמורה שכל רבותינו ר"מ ורש"י ותוס' ורע"ב לא ביארו לנו כל הצורך האיך יפורש זאת הבבא אין בנגעים פחות משבוע א', והרי יש נגעים שמחליטין אותן מיד בתחלה [כנגעים פ"א מ"ג], ותו דבש"ס אמרי' אהך בבא דקאי אנגעי אדם, והך לישנא נקטו נמי ר"מ ור"ב, ותמוה הרי גם בנגעי בגדים ובתים נמי משכח"ל טומאה וטהרה אחר שבוע א', ואין בנגעיהן בפחות משבוע א', ולכן אפרש כפי הנראה לע"ד וכיד ה' הטובה עלי. תפא"י

הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת ערכין

ויש בזה ליטהר וליטמא כיצד:

ליטמא – בסוף שבוע ראשונה מהסגרו אפשר שיוחלט לגמרי, כשיראה בו אז א׳ מג׳ סימני טומאה, דהיינו שער לבן, פסיון, מחיה [וסימנך ועל **שפ״ם** יעטה],

ליטהר– אפשר שיטהר אז לגמרי, בלי שום תיקון, כגון בכהה מראית הנגע אז, טהור[16], וכ״כ בנתמעט הנגע מכגריס בסוף שבוע א׳, לכ״ע טהור.

אבל בפחות משבוע א׳ א״א שנפטר מהסגרו, דבין בכהה באמצע שבוע ראשונה של הסגרו, או שנראה בהנגע באמצע שבוע ראשונה אחד מג׳ סימני טומאה, אפ״ה לא נטהר ולא נחלט, עד שיעבור השבוע, ואז ישפוט הכהן ולפי מה שיראה אז[17].

אין לך בכל מיני נגעים שיהיה צריך ג׳ הסגרות לג׳ שבועות רק נגעי בתים, אבל גם בנגעי בתים א״א שיסגרו יותר מג׳ שבועות.

כיצד: כל הדינין[18] המפורשין בהן בתורה ובדברי קבלה כך הם, כשיבא הכהן ויראה הנגע שוקע ירקרק או אדמדם כמו שביארנו יסגיר שבעת ימים ואפילו מצאו כולו בתחילה ירקרק או אדמדם יסגיר, ובשביעי רואהו אם כהה הנגע ואצ״ל אם הלך קולף מקום הנגע בלבד והבית טהור.

מצאו שעמד בעיניו ולא פשה מסגיר שבוע שני ורואהו ביום שלשה עשר אם כהה הנגע או הלך לו קולף מקום הנגע ומטהר את הבית בציפורים.

ואם מצא הנגע שפשה בסוף שבוע שני או שעמד בעינו חולץ את האבנים שבהן הנגע ומקצה העפר אל מחוץ לעיר וטח את כל הבית ומסגירו שבוע שלישי. וביום תשעה עשר רואהו אם חזר בו נגע כשני גריסין הרי זה פשיון אחרי הטוח ונותץ את

כל הבית ואם לא חזר בו נגע מטהרו בצפורים, וכל זמן שיחזור בו הנגע קודם שיטהרו בציפורים הרי זה ינתץ.

ואם נראה בו נגע אחר שטהרו בציפורים יראה בתחילה, וכן אם פשה הנגע בסוף שבוע ראשון חולץ את האבנים שבהן הנגע וקוצה העפר חוץ לעיר וטח את כל הבית ומסגירו

---

[16] כדמשמע קרא, דכתיב בסוף הסגר ראשון, והנה הנגע עמד בעיניו, ופי׳ רש״י במראיתו ושיעורו [ועי׳ במזרחי שם], אז והסגירו ז׳ ימים שנית, משמע אם כהה מראיתו אז, אף שנשאר שיעור נגע, טהור [ואף לרמב״ם [פ״א מנגעים הי״א] דבכהה בסוף שבוע ראשון של הסגר אדם לא נטהר לגמרי, עכ״פ מודה הרמב״ם דבכהה אז למטה מד׳ מראות, טהור, וכמ״ש הרמב״ם בעצמו [שם], אף שגם זה לא נזכר במשנה שם,

[17] מיהו כל זה בנגעי אדם, אבל בשאר נגעים לא איירי תנא, דבהם אפי׳ בסוף שבוע ראשונה, אף שאפשר שיוחלט אז, כגון ע״י פסיון וכדומה, עכ״פ א״א שיפטור לגמרי בלי שום תיקון בסוף שבוע א׳, דבנגעי בגדים בכהה בסוף שבוע ראשונה, אפילו למטה מב׳ המראות ירקרק ואדמדם, ונתהווה מהן מראה שלישי, צריך עכ״פ כבוס [כתוספתא שהביא הר״ש נגעים פי״א מ״ה], וכ״כ בבתים, אפילו הלכה לה הנגע לגמרי בסוף שבוע ראשון, צריך עכ״פ לקלוף מקום הנגע [כנגעים פי״ג מ״א]

[18] רמב״ם הלכות טומאת צרעת פרק טו הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח״ן 22887389 | ובטל׳ 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

שבוע שני ורואה אם מצא בו נגע כשני גריסין הרי זה פשיון אחרי הטוח ונותץ את כל הבית ואם לא חזר בו נגע מטהרו בציפורים, וכל זמן שיראה בו נגע קודם טהרה בציפורין ינתץ, ואם נראה בו אחר שטהרו בצפרים יראה בתחילה.

יא. אין פוחתין מארבעה חדשים המעוברים בשנה ולא נראה יתר על שמונה

יש שנים ששה חדשים חסרים וששה מעוברים אך אין פוחתין מד׳ חדשים מעוברים בשנה, דהיינו שיעשו רק ב׳ חדשים חסרים יתר מהראוי ,ולא נראה לחכמים לעשות חדשים מעוברים בשנה יותר על שמונה כלומר ב׳ חדשים מעוברים יותר מהראוי.

וכמו התבאר במסכת ר״ה דף יט: ובכורות דף נח: שמכיון שחודשי הלבנה ארכם 29 יום ועוד 12 שעות ותשצ״ג – 793 חלקים מתוך 1080 חלקים המרכיבים שעה[19], שהם 44 דקות ו3.3 שניות, לפיכך בימינו שאין מקדשים על פי הראיה אלא לפי חשבון החגים ומולד הלבנה, כשמסדרים את לוח החדשים סידורו הוא ששה חדשים של 29 יום הנקראים חודשים חסרים, וכדי להשלים את 12 השעות החסרות עושים ששה חודשים של 30 יום הנקראים חודשים מלאים. וסדר החדשים[20] המלאים והחסרים לפי חשבון הלוח בימינו כך הוא, תשרי לעולם מלא, וחדש טבת לעולם חסר, ומטבת ואילך אחד מלא ואחד חסר על הסדר, ובשנה המעוברת אדר ראשון מלא ואדר שני חסר.

וטעם הדבר[21] לפי שאנו צריכין לעשות חדשים אחד מלא ואחד חסר, הסכימו קדמונינו לעשות לעולם החדש שהוא חשוב יותר מלא, וקראו המלאים מלכים והחסרים משרתים להם.

ואלו הן החדשים החשובים הנקראים מלאים ושעושים אותו מלא, ניסן מלך שבו חג המצות הוא מלא, ואייר הוא סמוך לו הוא משרת והוא חסר, סיון מלך שבו חג השבועות מלא, תמוז שאחריו משרתו חסר, אב מלך שבו היו קוצצין עצים למזבח

---

[19] כלומר שעה של ששים דקות מחולקת ל 1080 חלקים והיתרה שבכל חודש היא 793 חלקי 1080 עיין תפארת ישראל שבילי דרקיע קביעת החודש אות ד

[20] רמב״ם הלכות קידוש החודש פרק ח הלכה ה

[21] לבוש אורח חיים סימן תכח סעיף א

מלא, אלול שאחריו משרתו חסר, תשרי מלך שבו המועדות מלא, מרחשון שאחריו משרתו חסר, כסליו מלך שבו נעשה נס חנוכה מלא, טבת שאחריו משרתו חסר, שבט מלך שבו ראש השנה לאלנות מלא, אדר שאחריו משרתו חסר. וכל זה כשהשנה היא כסדרן שהם ו׳ מלאים ו׳ חסרים ואינה אלא 354 ימים שהם י״ב פעמים כ״ט ועוד 12 שעות כפול 12 חדשים שהם ששה ימים של חודשים המלאים.

אולם מכיון שחסר גם התשצ״ג חלקים (+44 דקות) שנתבארו למעלה כשיתקבצו הרבה מהם (כל 33 חודשים) ע״כ נעשה מהם יום, וצריכין אנו לעשות את השנה ארוכה יום אחד יותר משאר השנים, ותהיה אותה השנה 355 ימים וצריכין אנו למלאות עוד חדש אחד, וממלאים גם חדש מרחשון.

ולפעמים צריכין לקצר השנה יום אחד כדי לסדר שהחגים לא יפלו בימים מסוימים[22] ולעשותו 353 ימים, וא״כ נצטרך לחסר עוד חדש אחד, ואז אנו מחסרין אותו היום מכסליו. והטעם שאנו מחסרין או ממלאים אלו השני חדשים מרחשון וכסליו ולא שנים אחרים, מפני שכוונתינו לחסר או למלאות החדש הראשון שנוכל בשנה, כדי שלא ישתכח הדבר אם נניחנו עד סוף השנה.

ולפעמים צריך שיהיו שניהם מלאים, ולפעמים שניהם חסרים. וכשיהיו שניהם מלאים נקראת השנה שלימה, וכשיהיו שניהם חסרים נקראת השנה חסירה, וכשיהיו אחד מלא ואחד חסר נקראת השנה כסדרה.

וחכמינו ז״ל בעוצם בינתם וחכמתם בחכמת התכונה, תיקנו סדר זה בהשואה עם מולד הלבנה האמיתי כדי שייצא הכל מקביל, ומפני הטעמים הללו תקנו אותו בימים הללו ולא בימים אחרים.

יב. שתי הלחם אין נאכלין פחות משנים ולא יתר על שלשה

אין שתי הלחם הקרב בשבועות, נאכל קודם ליום ב׳ לאפייתן, ולא יותר מיום ג׳ לאפייתן, כמו שהתבאר במסכת פסחים דף מז. ומנחות דף ק: שביום חמשים מספירת העומר[23], הוא חג השבועות, והוא עצרת, וביום הזה מקריבין מוסף, ועוד מביאין יתר על המוסף ביום הזה מנחה חדשה שתי הלחם.

---

[22] כגון שלא יפול יום כיפור ביום ו׳ או ביום א׳ או השענא רבא בשבת ויהיו שתי שבתות סמוכות זו לזו, ואם בר מינן ימות בהם מת יהא אסור לקוברו אפילו ע״י גוים ויסריח, ועוד כדי שלא יתעפשו הירקות שנלקטו לצורך האכילה שלא יוכלו לבשלם שיהיה אסור לבשלם שני ימים זה אחר זה

[23] רמב״ם הלכות תמידין ומוספין פרק ח הלכה א, ח– י

ואין עשייתן דוחה יום טוב ואין צריך לומר שבת אלא אופין אותן מערב יום טוב שנאמר הוא לבדו יעשה לכם לכם ולא לגבוה. וכדי שלא יפסלו בלינת הלילה, יכוין שלא יתקדשו בעת עשייתם בלישה ובאפיה, שאין כלי שרת מקדשין אלא לדעת, אלא יקדשם למחר בעת שחיטת הכבשים.[24]

היה ערב יום טוב שבת אופין אותן מערב שבת ונאכלות בשלישי לאפייתן שהוא יום טוב.

יג. לחם הפנים אין נאכל פחות מט' ולא יתר על אחד עשר

אין לחם הפנים נאכל בפחות מיום התשיעי לאפייתו, ולא ביותר מאחד עשר יום לאפייתו, כמו שהתבאר שם ושם שבזמן שהמקדש היה קיים לחם הפנים אין אפייתו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב[25]. כדרכו הוא נאפה בערב שבת ונאכל לשבת הבאה. חל יום טוב בערב שבת נאפה בחמישי. חלו שני ימים טובים של ראש השנה סמוכים לשבת, נאפה ברביעי. ולא אפו את לחם הפנים ביום טוב שחל בערב שבת על אף שיאכלוהו לשבת הבאה, ש"שבות קרובה התירו, שבות רחוקה לא התירו". וכדי שלא יפסלו בלינת הלילה, יכוין שלא יתקדשו בעת עשייתם בלישה ובאפיה, שאין כלי שרת מקדשין אלא לדעת, אלא יקדשם בשבת על ידי השולחן.[26]

יד. אין קטן נימול פחות מח' ולא יתר על שנים עשר

אין תינוק נימול פחות שמונה ימים ללידתו ואינו נדחה יותר משנים עשר (אלא אם חולה הוא וכדומה), כמו שהתבאר במסכת שבת דף קלז: שמי שנולד בין השמשות, שהוא ספק יום ספק לילה, כלומר שנולד אחר השקיעה לכו"ע מונין מן הלילה ונימול לתשיעי, שהוא ספק שמיני. לדוגמא תינוק שנולד בשקיעה בסופו של יום ראשון יהיה נמול בשיום שני בשבוע הבא.

ואם נולד ערב שבת בין השמשות ואפילו לא הוציא אלא ראשו בין השמשות, אף על פי שיצא כולו בשבת, אינו נימול בשבת, אינו דוחה את

[24] לקוטי הלכות בתורת הקדשים ריש פ' שתי הלחם אות ו
[25] רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ה הלכה י
[26] לקוטי הלכות בתורת הקדשים ריש פ' שתי הלחם אות ו ובזבח תודה שם ד"ה והדבר

הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת ערכין

השבת, שאין דוחין את השבת מספק. וכן אינו דוחה יום טוב מספק, ונימול ביום ראשון. וכבר נתבאר שמנהג חלק ממקהלות הספרדים שעד עשרים דקות הרי הוא בספק ואינו דוחה שבת, ולאחר עשרים דקות, הרי הוא ודאי ודוחה שבת ומנהג האשכנזים בארה"ק שלאחר 35 דקות דוחה שבת.

תינוק שנולד בבין השמשות, וחל יום השמיני ביום טוב שני של גלויות, אף שהוא ספק שמיני ללידתו ספק תשיעי, יש[27] שנהגו להורות למולו ביום טוב שני, ויש שנהגו[28] שאין למולו ביום טוב שני של גלויות. ואם חל ביום השני של ראש השנה לכו"ע אין למולו[29].

תינוק שנולד מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית, אם חל יום השמיני ללידתו ביום טוב שני של גלויות, יש להטיף ממנו דם ברית ביום טוב שני.

תינוק שנולד עם ב' עורות על הערלה, אם יום השמיני ללידתו חל ביום טוב שני של גלויות, מותר למולו.

---

[27] הגרעק"א ודגול מרבבה על גליון שו"ע יו"ד רסו ח, ברכי יוסף (יו"ד שם) בשיורי ברכה, שו"ת חת"ס יו"ד סי' ר"נ, ובס' כורת הברית סי' רס"ו סקכ"ג שכן ההוראה למעשה, וכ"כ בשו"ת שבט הלוי ח"ח סי' ר"כ, אמנם (ואם יש שם מוהל בן ארץ ישראל אולי ראוי טפי לעשות על ידו).

[28] בשו"ת קנין תורה ח"א סי' צ"ט כותב דעדיין יש להתיישב אם לעשות מעשה נגד פשטות דברי השו"ע, וראה גם בשו"ת יבי"א ח"ח יו"ד סי' כ"ג

[29] כ"כ בחת"ס ועוד דלא כדגמ"ר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu